

Muistio Kansallispuistojen ystävähdistysten tapaamisesta Porin Yyterissä 2019

Aika: 1.-2.6.2019

Paikka: Porin Yyteri, Lomakylä Beach ja maastokohteet Porin kaupungin omistamat luonnonsuojelualueet Karhuluodon ranta ja Herrainpäivien niemen kärjessä oleva Kräsoorannokan Is-alue.

Osallistujat:

Selkämeren kansallispuiston ystävät ry: Lasse Lovén, Juhani Mellanoura, Kari Mäntylä ja Arto Holma

Isojärven kansallispuiston ystävät ry: Arto Aalto, Ilkka Talvi, Merja Aalto, ja Riitta Häkkinen

Nuuksion Nuuka ry: Camilla von Bonsdorff, Kerttuli Karonen ja Armi Salenius
Ukko-Kolin ystävät ry: Jorma Siitonen ja Kirsti Karhio

Leivonmäen kansallispuiston ystävät ry: Tuulikki Strandén, Ritva Laitinen, Ilkka Arkionmaa ja Lea-Elina Nikkilä

Arkipelagia-seura ry: Mikko Jokinen ja Oili Pyysalo

Metsähallitus Luontopalvelut: Hannele Kytö

Tapaaminen aloitettiin retkellä, joka suuntautui Selkämeren ystävien asiantuntijoiden opastuksella Yyterin kuuluisille linturannoille Lietteille ja hiekkadyyneille. Retken jälkeen Porin kaupungin konserniyksikön ympäristöasiantuntija **Matti Lankiniemi** esitteli meille kaupungin suunnitelmia Yyterin Santojen alueen kehittämiseksi. Esitystä seurasi aktiivinen keskustelu ja kommentointi. Majoittumisen ja päivällisen jälkeen kokoonnuttiin uudelleen isoon lomamökkiin, jossa kuultiin ystävähdistysten toimintaraportit, metsähallituksen kuulumiset ja kehiteltiin yhteistä linjausta suhteessa puistojen hoitoon ja metsähallitukseen.

Yhdistysten ja Metsähallituksen viime vuosien toiminnan esittely

Mikko Jokinen luonnosteli ja Lasse Lovén viimeisteli muistion

Selkämeren ystävät

Pj Lasse Lovén esitteli.

Yhdistys on perustettu 2013, jäseniä noin 30, jäsenmaksu 30€, yhteisöltä 100€.

Toteuttanut mm. EU-rahoitteisia Leader hankkeita 3 eli 1 Kustavissa ja 2 Merikarvialla sekä yhden EU/EAKR osahankkeen Porin saaristossa.

Inventoivat mm. tuhat pientä luonto- ja kalastuskulttuurin kohdetta Merikarvialla, näistä valikoitiin kiintoisia retkikohteita veneilijöille noin 120.

Julkaisut kotisivuilla /www.selkamerenystavat.fi/hankkeet). Myös Facebook (FB) sivut käytössä. Korjasivat myös muutamia kohteita; laitureita, kalamajaa. Luonto- ja kulttuuripolku Kustaviin. Hankkeiden suuruus noin á 15 000 €, noin 75% EU/Leaderistä ja 25% talkoina. Kari Mäntylä, Lasse Lovén ja Juhani Mellanoura ahkeroineet. Julkilausumia ja lehdistötiedotteita.

Aloite tehty 3 Porin kaupungin merellä tai rannikolla omistamien suojelualueen maiden liittämistä Selkämeren kansallispuistoon. Myös opastuskeskus Yteriin toiveissa yhteisöpohjaisella toteutuksella, kaupunkia toivotaan tilan haltijaksi, yhteisöt voisivat toimia opastuspalvelussa.

EUOPARCin jäsen, Ukko-Kolin ystävät Selkämeren Ystävien yhteisöjäsenenä saa kaiken kv-infon ja EUOPARCin jäsenpalvelut (valmennuksen, julkaisut, hanketoiminnan, konferenssit ym), Selkämeren Ystävät tarjoaa tätä jäsenysetua myös muille Ystäväyhdistyksille, jotka ovat kiinnostuneita kv-asioista. Satakuntaliitto on yhdistyksen kannattajayhteisöjäsenen.

Hallituksessa 5 jäsentä, +varajäsenet. 5-6 kertaa vuodessa, eri paikoissa.

Metsähallituksen yhteyshenkilöt ovat aiemmin toimineet, mutta organisaation uudistuksen jälkeen ei kunnollisia yhteyksiä.

Arkipelagia

Pj Mikko Jokinen esitteli.

Vanha yhdistys 25 v, jäseniä noin 150, tänä vuonna selvässä kasvussa. Saaristomeren kansallispuiston ystäväyhdistys. Jäsenmaksu 30 €. Hallituksessa 1+8 jäsentä, 6-8 kokousta vuodessa.

Talkoot, retket, iltamat toimintoina, nettisivut ja facebook ja julkaisut tiedottamisessa. Myös Turun sanomat kirjoittelee säännöllisesti yhdistyksen toiminnoista. Erityisinä kohdelajeina apolloperhonen ja seljakämmekkä, joiden elinympäristöjä parannellaan. Talkoona myös linnustonseuranta-apua metsähallitukselle. Yhdistyksellä oma vene, joka on jo kokonaan maksettu.

-Toiminnan rahoitukseen mm. Saariston ympäristöhoitoavustus (ELY:tä) ja pienempiä mm. Vuokon säätiöltä

- Metsähallituksen paikallinen yhdyshenkilönä nyt Laura Lehtonen, toimii hyvin.

Isojärven kansallispuiston ystävät

Ahti Aalto esitteli

Perustettiin viime vuonna, 25 perustajajäsentä paikalla. Huhtalan torpan perinnepäivä pontimena. Nyt noin 30 jäsentä, niistä 7 eräopasta, jäsenmaksu 15 €.

Toimintana mm. siivoukset ja talkoot muiden järjestämässä tapahtumissa. Suomen luonnon päivä omana. Tänä vuonna samankaltaista. Perhetyyppistä tapahtumaa.

Kuhmoinen isäntäkunta, myötämielinen. Puisto pieni (22 00 ha), 40 v vanha, metsätyön historia tärkeä, mm. 2 kämppää.

Jokunen lehtijuttu, omat kotisivut. FB

Hallituksessa 8, tarpeen mukaan kokouksia, eri paikoissa.

Hyvä yhteys Metsähallitukseen Jyväskylässä Maija Mikkola

Leivonmäen kansallispuiston ystävät

Lea-Elina Nikkilä esitteli.

Yhdistys perustettu 2006, 25 henkilöjäsentä, + 25 perhejäsentä. Yhteensä noin 100 ihmistä toiminnan piirissä.

Hallitus pj + 4 +4 varalla. Jäsenmaksu 10€

Opastuskeskustoiminta alkuun Metsähallituksen toimesta, sammui, yhdistys yrittänyt jatkaa, päättynyt.

Lupiininkitkentätalkoot vuosittain toimintana, 5 vuodessa saatiin käytännössä hävitettyä.

Yksi keto jatkuvassa hoidossa, 30 ha hakattiin ympäriltä MH;n toimesta ja muutettiin laidunmaaksi, hiehot laiduntavat. Vain keto MH:n hallinnassa, tila yksityisellä.

Tornien taistossa Kirvessalmen torni suolla yhdistyksen miehittämänä. 35 lajia ennätys, tänä vuonna 27.

Sieniretki ja sieninäyttely syksyisin, Jyväskylän yliopisto avustaa, paikka vaihtelee vuosittain. Lepakkoretkiä vuosittain.

#Horttoilu” tapahtuma- sinkkutreffit Rutajoella, Letkalla tanssit.

Joka vuosi oma yhteinen retki, nyt Säynätsaloon. Omakustannusperiaate.

Äänekosken biotuotetehdaskäynnit, myös muiden yhdistysten kanssa toimintaa.

Kotisivut on, uudet tulossa. Metsähallituksen kanssa yhteistyö puiston FB sivujen päivityksessä, ei omia.

10 km latu, jonka tiedotuksen yhdistys hoitaa. Lasten tiedeleirin kanssa yhteistyötä Yliopiston kanssa.

(Visit Lakeland sivuilla kansallispuisto)

Myös youtubessa on puiston esittely.

Linnunpönttötalkoilla tulonhankintaa, myydään huoltoasemalla (TB). Kunnalta pieni kohdeavustus.

Talous kunnossa, tarjoavat mm. kouluryhmille bussikyytejä, eväitä.

Maija Mikkola MH:n yhteistyöhenkilö Järvi-Suomen luontopalveluissa. Yhteys toimii hyvin.

Nuuksion kansallispuisto/ Nuuga ry

Esittely Armi Salonius

Perustettu puiston perustamista edistämään 25 vuotta sitten. Liittymismaksu, ei vuosimaksua. Hallitus on, jäsenmäärä vähän auki, kenties 50.

Vuosittainen kansallispuiston vuosijuhla päätapahtuma, juhlakaluksi valmistettiin vegaanikakku.

Vuoden olio valitaan (Ormio piirtänyt logon). Espoon retkeilijöiden tukikohta Stenbacka kokoontumispaikkana kansallispuiston rajalla.

Ei kotisivuja, matala profiili.

Mukana myös kaakkurinpesähommissa

Yhdyshenkilö Helena Lundén metsähallituksessa.

Ukko-Kolin ystävät

Esittely Kirsi Karhio

Hallitus pj +4+4 , 26 maksanutta jäsentä, jäsenmaksu 30 €.

FB sivut on. Kotisivut on.

Niittyjen ja ahojen hoito kansallispuiston vanhan torpan yhteydessä vuodesta 2014 alkaen, pääosin hallituksen toimesta, mutta myös muuta talkooväkeä.

Vaeltajan residenssi käytössä yhteistyössä Kolin vaeltajien yhdistyksen kanssa, Kolin kylän keskustassa. 20 € yö jäsenille. Myös booking comissa.

Merkittävä mediatapahtuma on *Luontorauhan julistus Pax Natura* juhannuspäivänä, nyt 3. kerta. julistajana tänä vuonna prof. Yrjö Sepänmaa , ymp. estetiikan professori emeritus, aiemmin Tarja Cronberg 2017 ja Juha Kotilainen 2018.

Hannele Kytö metsähallituksesta

- Hannele on uusi ystävätoiminnan koordinaattori Metsähallituksessa
- Tuoreita kehitettävänä olevia näkemyksiä: Palkitsemisasiat pitäisi MH:ssa koordinoita. Talkoissa olisi hyvä korvata vähintään ruoka.
- Mh;n asiantuntijat käytettävissä, yhdistykset voivat hyödyntää tilaisuuksissaan. Lista asiantuntijoista voisi olla yhdistysten käytettävissä.
- Yhdistysten tekemä opastustoiminta hienoa
- taide, kulttuuri ja luonto tavoitteellinen konsepti. Erityisesti uusien kävijöiden houkutteluun
- Kolin Pax Natura on hieno aloite
- Sopimustilanne yhdistysten kanssa; Selkämeri, Koli, ja Leivonmäki sopimukset allekirjoitettuna; Arkipelagia ei löytynyt MHn arkistoista, (vaikka Mikon mukaan on olemassa)
- iloisempi aihe; työpajanoiret; ”luontoa toimintaan”- kuntoutetaan Oulussa viemällä luontoon töihin. Luontokummikonsepti. Toiminut hyvin. Perusretkeily usein riittää. Toimisiko muuallakin ja voisivatko yhdistykset olla mukana?
- MH johtoryhmässä aikanaan hyväksytty 6.6.2012 periaatteet, Hannele lähettää. Ne pitäisi saada eläviksi.

Loppukeskustelussa esille tullutta;

Avustukset

- Selkämeri on saanut 2017 ja 2018 Porin kaupungilta 490 €. Vuonna 2019 avustusta ei myönnetty.
- Koli saa Lieksalta 300 € PAX NATURA tapahtuman toteutukseen
- Leivonmäki saa Joutsalta 200 €
- Arkipelagia saa tukea eri lähteistä, mm. Vuokon säätiö, ELY
- Isojärven ystävät saa Kuhmoisten kunnalta 700 €

Talkootyön määrästä arviot, joka kohdistuu Metsähallituksen ja kansallispuiston hyväksi:

- Selkämeri noin 1000 tuntia (h) vuodessa
- Ukko Koli 120 h
- Arkipelagia noin 200 h
- Leivonmäki 400 h (2015), nyt n. 1000 h
- Nuuka 100 h
- Isojärvi 200 h
- Yhteensä noin 2500 tuntia talkootyötä puistojen hyväksi vuodessa.

Yhteydenpito ja talkotoiminnan pelisäännöt

MHn ja Ystävähdistyksen yhteydenpito vaihtelee. Epävarminta tilanne on Selkämerellä ja Kolilla, joissa puuttuu nimetty yhteyshenkilö.

- Rannikon puistoalueella puistonjohtaja Henrik Jansson ei ehdi hoitaa ystävähdistysdiplomatiaa;
- Talkoovakuutuksen tilanne on jäänyt auki, Hannele Kytö selvittää. Yhdistykset markkinoivat talkoita ja keräävät väkeä Mhn avuksi, mutta talkoot on sovittu osaksi MHn työohjelmaa. MH ei pidä Ystävähdistysten talkoita kuitenkaan omana toimintanaan, jota MHn yleisvakuutus kattaisi. Ystävien talkoot ei ole tulonhankkimistoimintaa, kuten joillain toisilla yhteisöillä (esim. WWF)
- vapaaehtoistoiminnan koordinaattori puuttunut useita vuosia (Joel Heino lähti viimeksi), paha puute ja huonosti hoidettu asia MH:ssa, pitäisi parantaa!
- MHn pitäisi kutsua vuosittain koolle Ystävähdistyspäivät
- Viestintä tärkeää, hyvä tavoite olisi, jos oikeudet yhdistykselle MH:n sivuille tiedon levittämiseksi.

Myöhemmin illalla kehiteltiin 12 teesiä, joista jatketaan yhteistyötä. Lasse teki niistä muistion (Liite 1). Kokous päättyi 22.30 muiden osalta, paitsi Lea-Elina Leivonmäeltä ja Lasse jatkoivat vielä sen julkilausuman tekemistä aamupuoleen. Se luettiin kaikille ja hyväksyttiin Herrainpäivien retken päätteeksi (Liite 2).

2..6.2019 Retki alkoi klo 9.15 ja päättyi klo 12.45. Kierrettiin Karhuluodon puoleinen dyyniranta ja Krääsooran niemen luontopolkualue, sekä polku että ranta. Siivottiin, n 25 kg roskia ja yksi rantaan ajalehtinut laiturinpätkä purettiin ja kuskattiin Karin peräkärriin. Tiirailtiin lintuja, haahkoja mm. Kaikki olivat kovin tyytyväisiä kokemaansa.

Liite 1. Kansallispuistojen Ystävien vuositapaaminen Yyterissä 2019

Yhteenveto ja johtopäätökset

- Tärkeää on, että yhdistykset kokoontuvat ja pitävät yhteyttä keskenään.
- Säännöllinen yhteydenpito metsähallituksen ja Ystävien välillä tärkeää: suunnittelu, toiminta, keskinäinen tuntemus ja luottamus.
- Ystävähdistysten rooli ja vapaaehtoinen toiminta on tärkeä tunnistaa merkittävänä osana kansallispuistojen toimintaa: talkootyö, luonnonhoito, kulttuurin hoito, kasvatusta, viestintää.
- Ystävien toiminta verkostoi ja sitouttaa muita yhteisöjä alueella ja lisää hyvää ilmapiiriä.
- Metsähallituksen näkyvyys ja hyväksyttävyyden vahvistuu, kun Ystävät toimii ja viestii.
- Metsähallituksen kumppanuuden ja yhteistoiminnan strategia on hyvä, mutta sen jalkautus käytännön toimiin on vajaata ja edelleen kehitettävää: henkilöt tunnettava ja Metsähallituksen toimijoiden roolit määriteltävä, yhteyshenkilöille riittävät resurssit ja työaikavaraukset, yhteinen suunnittelu ja osallistaminen tärkeä.
- Tavoitellaan Metsähallituksen ja Ystävien yhteistä vuositapaamista, ensi vuonna toiveissa tapaaminen Saaristomerellä Örössä.
- Vastavuoroisuutta talkoisiin; talkooväelle muonitus, talkooväen vakuutusurva metsähallituksen vastuulle myös silloin, kun Ystävät hankkivat talkoiden työntekijät Metsähallituksen suunnitteleminen tai hyväksymien hankkeiden toteutukseen.
- Ystävien on tarpeen kehittää omaa näkyvyyttään mediassa; tapahtumien yhteydessä, retkillä, kirjastoissa, jäsenedut tärkeitä kehitettäviä jäsenmäärän kasvatuksessa.
- Kansallispuistojen resursseista budjetissa on huolehdittava, kun kävijämäärät lisääntyvät jatkuvasti ja kestävä käyttötaso vaarantuu.
- Ystävähdistyksen tilastoivat vuosittaiset talkootyöt ja Ystävien hankkimat muutkin resurssit, jotka kertyvät puistojen hyväksi.
- Sellainen tietopankki biodiversiteetistä ja kulttuuriperinnöstä olisi kehitettävä, josta osapuolet näkevät tutkimukset ja selvitykset ja voivat vaihtaa tietoja ja havaintoja.

Kansallispuistojen Ystävähdistysten vuositapaamisen osallistujat yhteiskuvassa onnistuneen kokouksen ja Yyterin rantojen siivoustalkoiden jälkeen.

Kaikki raportin kuvat: Lasse Lovén.

Liite 2. Kansallispuistojen Ystäväyhdistysten tapaamisessa annettu yhteinen Tiedote, julkisuuteen 2.6.2019 klo 15.

Suomen kansallispuistojen ystäväyhdistykset talkoissa Yyterissä

Suomen kansallispuistojen ystäväyhdistysten edustajat tutustuivat Porin Yyterin kehittämishankkeisiin viikonvaihteen tapaamisessa. Yyterin alueen suunnitelmia esitteli Porin konsernihallinnon erityisasiantuntija **Matti Lankiniemi**. Käydyssä keskustelussa todettiin hiekkadyynien suojeleminen ja samanaikainen käyttö virkistysalueena ja massatapahtumien kenttänä suureksi ongelmaksi. Kansallispuistojen kumppaneina toimivat parikymmentä asiantuntijaa korostivat maltin ja huolellisen suunnittelun tärkeyttä hiekkadyynien alueen tulevassa käytössä.

Kansallispuistojen ystäväyhdistykset tarjoavat kaikille halukkaille ihmisille mahdollisuuden osallistua yhteisten kansallispuistojemme hoitoon. Näitä yhdistyksiä toimii Suomessa nyt seitsemässä kansallispuistossa. Vanhin niistä on Nuuksion kansallispuistossa ja viime vuonna perustettu nuorin yhdistys Kuhmoisten Isojärven kansallispuistossa. Kokouksen koollekutsujana toiminut Selkämeren Ystävien puheenjohtaja **Lasse Lovén** totesi kokousvieraiden yhteisen viestin olevan, että ”Metsähallituksen kokemat budjettileikkaukset ovat olennaisesti heikentäneet sen mahdollisuuksia hoitaa kestävästi Suomen arvokkaimpia luontonähtävyyksiä. Siksi on tärkeää, että paikalliset yhdistykset yrittävät paikata puutteita tuomalla vapaaehtoista apuvoimaa ja erilaista EU-hankkeista tarjoutuvia lisäresursseja näiden meille kaikille tärkeiden kansallispuistojen säilyttämiseksi.”

Puistojen ystävät tekevät aina kokoustensa yhteydessä jonkin hyvän teon paikallisen puiston avuksi. Tällä kertaa talkoopäivän hyvä työ tehtiin Herrainpäivien kärjessä olevalla Porin kaupungin omistamalla luonnonsuojelualueella. Puistojen ystävät puhdistivat niemen ja läheisen hiekkarannan alueen sinne kertyneistä roskista ja raivasivat osittain umpeenkasvanutta luontopolkua. Tempauksen lopuksi talkooväki pohti Yyterin kehittämisen vaihtoehtoja. Leivonmäen kansallispuiston ystävien puheenjohtaja **Lea-Elina Nikkilä** kiteytti yhteisen pohdinnan tuloksen seuraavasti: ”Mielestämme Porin kaupungin tulee harkita omistamiensa Yyterin rantojen ja saarten luonnonsuojelualueiden liittämistä osaksi Selkämeren kansallispuistoa. Tämä ratkaisi monta suunnitteluongelmaa lakiin perustuen ja ratkaisu toisi varmaankin Porin kaupungille lisää myönteistä näkyvyyttä ja matkailutuloa, kun Yyterin kansallinen ja kansainvälinen brändi vahvistuisi”.

Lisätietoja: Lasse Lovén, Selkämeren kansallispuiston ystävät ry, puh. 040 170 3886

Kuva: Kansallispuistojen ystävien talkooryhmä kerää roskaa Karhuluodon hiekkarannan suojelualueelta Porin Yyterissä sakean aamusumun keskellä sunnuntaina 2.6.2019. Kuvaaja: Lasse Lovén.

Jakelu: sanomalehdet, alueradio, sosiaalinen media